

Współpraca NGO i JST w powiecie pżasnyskim

Raport z badania

Projekt realizowany z dotacji programu
Program Aktywni Obywatele – Fundusz
Krajowy, finansowanego
przez Islandię, Liechtenstein i
Norwegię w ramach Funduszy EOG.

KRÓTKO O POWIECIE PRZASNYSKIM

Powiat w północnej części woj. mazowieckiego. Powiat obejmuje: Miasto Przasnysz, Chorzele wraz z miastem Chorzele, Czernice Borowe, Jednoróżec, Krasne, Krzynowłoga Mała oraz gmina miejska Przasnysz. Według obowiązującego podziału statystycznego (NTS 3), powiat należy do podregionu ostrołęcko-siedleckiego.

Ludność 52 511 mieszkańców (2019 roku). 1219 km² (jeden z najmniejszych powiatów w woj. mazowieckim). Zwany też "Bramą na Mazury z racji położenia. Powiat na północnym Mazowszu.

NGO NA TERENIE POWIATU

Wykaz Stowarzyszeń Rejestrowych Powiatu Przasnyskiego obejmuje 62 stowarzyszeń i 19 fundacji.

Wykaz Stowarzyszeń Rejestrowych miasta Przasnysz obejmuje 54 organizacje pozarządowe.

Wykaz Stowarzyszeń Zwykłych powiatu przasnyskiego obejmuje 22 stowarzyszenia.

Jest 145 stowarzyszeń rejestrowych w KRS, w tym 49 OSP.

W roku 2022 powiat wspierał poza finansowo oraz finansowo organizacje.

Wsparcie pozafinansowe

- prowadzenie bieżącej obsługi poprzez udzielanie informacji zainteresowanym stronom,**
- Publikowanie ważnych informacji na stronie internetowej powiatu,**
- udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.**

Wsparcie finansowe - finansowanie lub wsparcie w formie dotacji na realizację zadań.

**W 2022 roku 37000 na działania sportowe - konkursy sportowe, bramy itp.
a 19600 na działania kulturalne.**

FEDERACJA ROSA

Na terenie powiatu przasnyskiego działa prężnie FEDERACJA ROSA. Federacja Ruch Organizacji na rzecz Społecznej Aktywności ROSA w Przasnyszu istnieje od czerwca 2015 roku. Jest niezależną organizacją pozarządową, która wspiera wszelką aktywność obywatelską – w tym organizacje pozarządowe oraz inicjatywy społeczne – w ich działaniach na rzecz dobra publicznego. Związek stowarzyszeń łączy 6 organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu przasnyskiego: *Przasnyskie Stowarzyszenie Trzeźwościowe Rodzin Abstynenckich*, „ORLIK”, Stowarzyszenie Oświatowe „Grono”, *Przasnyskie Stowarzyszenie Historii Ożywionej*, *Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „JESTEM”*, *Fundacja Przasnyska*, Klub Sportowy *Przasnik Przasnysz*.

Obecnie w biurze Federacji pracują 4 osoby. Są one znane i rozpoznawalne w środowisku organizacji pozarządowych - zarówno działających w mieście jak i w powiecie.

Federacja prowadzi różnorodne działania - szkolenia dla organizacji, organizuje Dni organizacji pozarządowych w mieście, spotkania sieciujące organizacje pozarządowe. Prowadzi też samodzielne projekty wspierające mieszkańców. Federacja jest też kompetentnym partnerem dla władz miasta Przasnysza w dyskusji o działaniach na rzecz organizacji pozarządowych. Ma wpływ na tworzenie środowiska organizacji pozarządowych w mieście.

Przedstawiciele Federacji zasiadają w Radzie Pożytku Publicznego, konsultują dokumenty miejskie. Są w stałym kontakcie z burmistrzem oraz z pełnomocniczką ds. organizacji pozarządowych z urzędu miasta.

Z rozmów przedstawicielami organizacji pozarządowych, działających w mieście i na terenie powiatu, jasno wynika, że pracownicy biura Federacji są powszechnie znani i szanowani. Wiele organizacji skorzystało z różnorodnych form wsparcia, a obecnie pozostają w dobrych bezpośrednich kontaktach. Wszyscy rozmówcy zgodnie podkreślają, że Federacja to pierwsze miejsce gdzie szukają partnera do współpracy i pomocy w przypadku trudności. Nigdy nie zostali odesłani z kwitkiem. Bardzo to doceniają. Rozmowy te były bardzo budujące. Szkoda, że w innych częściach województwa brakuje takich lokalnych Federacji.

Federacja ROSA - jest też rozpoznawalnym partnerem dla innych instytucji miejskich. To z pracownikami Federacji konsultowane są pomysły, to przez Federację szuka się kontaktów do różnych organizacji pozarządowych, szuka partnerów w projektach itp.

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

Już po kilku rozmowach z przedstawicielami aktywnych organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu, stało się jasne, że kolejną instytucją wspierającą jest Lokalna Grupa Działania (LGD) "Północne Mazowsze" działająca w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020 i wdraża Lokalną Strategię Rozwoju (LSR) na podstawie zawartej umowy z Samorządem Województwa Mazowieckiego. LSR jest podstawowym instrumentem realizacji rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – tzw. podejścia LEADER.

Obszar LGD obejmuje 17 gmin z terenu czterech powiatów: przasnyskiego (5 gmin, w tym gmina miejska Przasnysz), ciechanowskiego (7 gmin), mławskiego (4 gminy), makowskiego (1 gmina). Obecnie w LGD pracują 4 osoby. Na podstawie rozmów z osobami aktywnie działającymi w lokalnych NGO widać, że jedną z organizacji wspierającą NGO z terenu powiatu przasnyskiego jest Lokalna Grupa Działania "Północne Mazowsze".

Rozmowa z Prezeską LGD, potwierdziła duże zaangażowanie w aktywizację gminnych NGO. Prezeska ma duże rozeznanie w działaniach lokalnych. Zna samorządy gmin oraz lokalnych liderów. Jako LGD, w miarę możliwości rozpisują konkursy dla NGO, w ramach swoich działań starają się korzystać z usług lokalnych NGO (głównie KGW).

Prezeska pozostają w dobrych osobistych relacjach z aktywnymi osobami z terenu powiatu.

Przedstawiciele lokalnych NGO, wskazują LGD "Północne mazowsze" jako kolejny podmiot, gdzie dzwonią po pomoc przy organizacji działań czy w przypadku trudności formalnych (zaraz po Federacji ROSA). Czują mocne wsparcie ze strony LGD. Organizacje korzystają, ze sprzętu jaki ma LGD i doświadczenia merytorycznego.

WYZWANIA

Wyzwaniem dla działania organizacji pozarządowych jest podział administracyjny powiatu. Jest wydzielone miasto Przasnysz posiadające własne władze: burmistrza i radę miasta, i określona powierzchnię oraz powiat przasnyski obejmujący 6 gmin i miasto Chorzele. Ten podział sprawia, że organizacje muszą dokładnie zdecydować gdzie będzie udzielane dane wsparcie by odpowiednio startować w konkursach. np. by oferta na którą uzyskali dotacje z miasta była adresowana do mieszkańców miasta a nie osób z całej gminy. To rodzi niepotrzebne trudności dla organizacji. A często dla beneficjentów nie ma to znaczenia skąd organizacja ma dotację, chcą wziąć udział w jakimś wydarzeniu/warsztatach i są w stanie dojechać na nie z terenu powiatu.

Ponadto miasto i starostwo powiatowe mają inne podejście do działań do wspierania organizacji pozarządowych. W starostwie powiatowym dopiero niedawno (rok przed badaniem) powołano pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wcześniej z NGO miał kontakt jedynie dział kultury i oświaty.

Na podstawie Programu Współpracy i sprawozdania

- Wsparcie ze strony powiatu - Na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Przasnyszu znajdziemy zakładkę dedykowaną organizacjom pozarządowym. Jest tam dostępny roczny program współpracy z Organizacjami pozarządowymi.
- Organizacje mało go znają, częściej relacjonują kontakt z konkretnymi urzędnikami.
- Organizacje z terenu powiatu narzekają też na małe kwoty o jakie można starać się w tym konkursie i uznają, że pieniądze są z góry przypisane na pewne działania tylko dla konkretnych organizacji. Z tego względu część organizacji nie składa wniosków w tym konkursie.

PEŁNOMOCNIK

Od roku powołano pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Jest to nowy pracownik. Ma dostęp do listy zarejestrowanych organizacji pozarządowych. To osoba nowa na tym stanowisku, musi jeszcze zbudować swoją rozpoznawalność wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych z regionu. Nowe stanowisko wymaga też ustalenia zasad w samym Starostwie Powiatowym. Ustalenie ostatecznego zakresu kompetencji i zasad współpracy z działami, które do tej pory prowadziły konkursy.

To zbudowanie wymaga czasu. Zdecydowanie warto monitorować losy tego stanowiska.

By wspierać współpracę w regionie, warto by Starostwo Powiatowe zwiększyło pulę budżetu dostępnego w postępowaniu konkursowym.

W powiecie przasnyskim nie działa Rada Pożytku Publicznego. Działa _ Działa Rada Działalności Pożytku Publicznego w mieście, ale nie ma rady w Powiecie.

Szczegółowy opis działania Rady - jest w części opisowej działania miasta.

-

WSPÓŁPRACA POWIATU Z NGO

REKOMENDACJE

Do tej pory urząd współpracował tylko w kilku określonych pomocach. Pracownicy twierdzą, że nie ma większych działań dla NGO ze względu na ograniczenia budżetowe i obciążenie pracą. Jest szansa, że powołanie osoby na stanowisko pełnomocnika - poprawi tą sytuację.

Warto by Starostwo powiatowe dołożyło wszelkich starań by mocniej wspierać organizacje pozarządowe. Duża część organizacji, nawet nie startuje w konkursach organizowanych przez starostwo powiatowe. W rozmowach wybrzmiewają rozczarowanie minimalnymi kwotami dotacji oraz przekonanie, że tak małe pieniądze i tak są już politycznie podzielone. Część organizacji widząc marazm tej sytuacji nawet nie startuje do konkursów.

Z kolei z rozmów z nowo powstałymi organizacjami wynika, że nie mają one pojęcia o wsparciu ze strony Starostwa Powiatowego. Nie wiedzą gdzie szukać informacji, do kogo się zgłosić z pytaniami. Mają przekonanie, że ze strony Starostwa nie mają na co liczyć i szukają innych źródeł finansowania na własną rękę.

Zalety/ mocne strony współpracy	Wady/ deficyty współpracy
	konkursy znane, raz w roku prowadzone, niska kwota przyznawanych dotacji
	Organizacje pozarządowe słabo znają zasady przyznawania dotacji. Wśród organizacji, które znają zasady konkursu, panuje przekonanie, że wyniki konkursu są znane. Dotacje przyznawane są zgodnie z sympatiami politycznymi.
W starostwie jest kilka osób zajmujących się konkursami. Wytypowani z działów, które dotyczą konkursu. m.in Kultura i Edukacja.	
Ustalenie stanowiska pełnomocnika ds. Organizacji Pozarządowych	Osoba na tym stanowisku jest nowym pracownikiem, nie znanym w środowisku organizacji pozarządowych w regionie.

MIASTO PRZASNYSZ I WSPÓŁPRACA Z NGO

Miasto zdecydowanie inaczej podeszło do współpracy z organizacjami. Kilka lat temu, zaproszono do współpracy nad kształtem działania organizacje pozarządowe działające w mieście. Przedstawiciele aktywnych organizacji zasiedli w powołanej Przasnyska Rada Działalności Pożytku Publicznego Radzie Pożytku. Przedstawiciele środowiska, przy wsparciu ekspertów oraz przychylności władz samorządowych, wypracowali zasady współpracy, program współpracy z organizacjami, zasady konkursów. Wszystkie te dokumenty są ogólnie dostępne w osobnej zakładce na stronie internetowej.

W mieście od lat jest powołany pełnomocnik ds. organizacji pozarządowych. Obecna pełnomocniczka, to urzędniczka, ale bardzo dobrze znana w środowisku, jest w stałym kontakcie z Federacją ROSA.

W Mieście zarejestrowanych jest 54 aktywnych organizacji. Z czego aktywnie działa 15 (ocena na podstawie wywiadów). Organizacje działające prężnie - to głównie działające w obszarze pomocy - wspierające działania MOPS oraz działania lokalne promujące historię i tradycje regionu. Prężnie działające towarzystwo historyczne oraz stowarzyszenie skupione przy sanktuarium św. Stanisława Kostki.

Modelowy przykład istnienia strony internetowej. W jasny sposób można znaleźć. Roczne programy współprac, które są napisane przyjaznym językiem, przejrzystie sformatowany dokument. Dodatkowo miasto ma sformułowane zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi (<https://przasnysz.biuletyn.net/?bip=1&cid=1161&bsc=N>). Zasady określają wszystkie kwestie związane z konkursami (w przypadku finansowego wsparcia) i zasad pozafinansowego wsparcie. To bardzo dobra praktyka. Organizacje wiedzą gdzie znaleźć te dokumenty, jakie zasady są opisane i się do nich stosują. W mieście jest powołana Rada Działalności Pożytku Publicznego. Kadencja aktualnej rady obejmuje lata 2022 - 2025. W radzie zasiadają przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu miasta, przedstawiciele Rady Miejskiej oraz przedstawiciele Burmistrza miasta.

W Przasnyskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego - zasiadają przedstawiciele wybrani ze strony społecznej, ale też przedstawiciele wskazani przez burmistrza - zazwyczaj są to radni z rady miasta.

Rozmówcy ze strony organizacji pozarządowych wysoko oceniają istnienie takie rozwiązanie. w ich opinii, to skuteczne dotarcie do władz miasta, szansa na przekazanie argumentów, branie udziału już przy powstawaniu różnorodnych pomysłów, które od początku uwzględnia punkt widzenia mieszkańców.

Rozmówcy, zarówno strona samorządowa jak i pozarządowe, zgodnie podkreślają, że taki skład rady, ułatwia pracę Rady Miasta. Sprawniej głosuje się różne projekty i uchwały, wszelkie dyskusje odbywają się wcześniej. Nie dochodzi też do oprotestowania uchwał, skoro strona pozarządowa ma nie wpływ.

Samorząd ocenia jako dobrą współpracę. W pierwszej kadencji rada dużo zmieniała, wypracowała zasady współpracy miasta i ngo. W obecnej kadencji (2022 - 2025) to głównie utrzymanie wypracowanych rozwiązań, nie ma wielkich wyzwań. i tak trzymać.

Warto by podobna rada powstawała przy Starostwie Powiatowym, tam jest dużo większy teren, więcej organizacji i bardziej zróżnicowane potrzeby organizacji. Potrzebna edukacja i wsparcie dla nich, czytelne procedury konkursowe i zachęcenia do działań na rzecz społeczności lokalnej.

Konsultacje społeczne dokumentów i zasad współpracy.

Konsultacje są ciągle ogłaszane, ale obecnie nie ma zgłaszanych uwag. To dlatego, że konsultacje budziły większe emocje przy pierwszej kadencji rady działalności pożytku publicznego. obecnie są to sprawne procesy, działająca przy wsparciu rady. Dotarcie z inrogmację do przedstawicieli organizacji, uwagi zgłaszana podczas spotkań osobistych oraz online.

Zalety/ mocne strony współpracy	Wady/ deficyty współpracy
Powołanie Przasnyskiej Rady Pożytku Publicznego	Zbyt niska kwota przyznawanych dotacjiWarto by dotacje mogły kształtować wieloletnią politykę, a nie tylko roczny kalendarz imprez w mieście.
Dzięki działalności Rady i Federacji organizacje pozarządowe bardzo dobrze znają politykę przyznawania dotacji, są bardzo świadome całej polityki grantowej - wyróżniają się na tle innych organizacji w województwie.	
Dzięki isteniu RAdy oraz stanowisku pełnomocnika - organizacje czują realny wpływ na politykę w mieście, wiedzą gdzie mogą zgłaszać pomysły, uzyskać wsparcie, spytać o działania ważne dla miasta. Ta wiedza, pewność wyróżniają się na tle innych organizacji w województwie.	

POZOSTAŁE SAMORZĄDY

Z rozmów z przedstawicielami organizacji pozarządowych, władz miasta i powiatu. Widać, że cały teren powiatu przasnyskiego to miejsce, w którym działa mało organizacji, mieszkańcy niechętnie angażują się do długotrwałych działań.

Na tym terenie wyróżniają się 3 gminy.

- Gmina Jednoróżec
- Gmina Czernice - Borowe
- Oraz Gmina Krasne

W rozmowach z przedstawicielami organizacji pozarządowych z tych gmin, wspólnym mianownikiem jest chęć współpracy ze strony władz gminy.

Jeśli są one otwarte na współpracę z NGO, nawiązują kontakt z lokalnymi liderami, tworzą środowisko wsparcia (nawet na początku niefinansowego). Organizacje zaczynają tworzyć coraz to ciekawsze projekty, a mieszkańcy zaczynają się nie angażować. NA początku bardzo lokalnie - w konkretnej wsi, potem w gminie. I na początku w bardzo małym zakresie (na jaki pozwala mieszkańcom sytuacja zawodowa oraz rodzinna). Jeśli taka współpraca jest długotrwała to mieszkańcy zaczynają coraz śmieiej się włączać. Powstają KGW czy nawet lokalne NGO.

Czasem władze gminy ściągają odpowiednich pracowników do pracy w instytucjach gminnych (przykład Jednoróżca i Krasnego). Gdzie takie osoby łączą funkcję pracownika w instytucji kultury i wspierania organizacji pozarządowych.

Patrząc na historię tych gmin, widać jeden spójny model do aktywności. W każdej z tych gmin jest jeden lider/liderka, osoba która chce działać i ma pewną pozycję wśród społeczności lokalnej a jednocześnie w gminie jest przychylny wójt lub rada, wspierająca działania społeczne. Takie połączenie umożliwia rozwijanie skrzydeł stronie społecznej, powstawanie nowych inicjatyw, szukanie funduszy. Ta dobra współpraca działa w dwie strony i umożliwia też gminie sięganie po coraz większe fundusze i planowanie długofalowych działań.

Taka współpraca to podatny grunt, takie zaczątek, gdzie przez lata zaczynają działać kolejne i kolejne inicjatywy, kolejni mieszkańcy próbują swoich sił w konkursach itp.

Wszyscy rozmówcy (zarówno strona samorządowa jak i pozarządowa) zgodnie podkreślali, że zmiany widać dopiero po kilku latach (jakoś trzech do pięciu). To mówi samo za siebie. Takie działania są długofalowe i wymagają dotarcia się obu stron, ale też poznania zasad działania w NGO przez mieszkańców.

To duży wysiłek. Ale potem efekty są oszałamiające np. jak dworek w Czernicach - Borowych (renowacja i rozbudowa, działalność na rzecz społeczności), bieg znany na cały region (Jednorożec robi co może) oraz działania kulturalne aktywizujące seniorów (Krasne).

Te trzy gminy - są także przykładem schematu, w którym by zapewnić stałość i planowanie wsparcia dla osób działających społecznie, jedna aktywna osoba ze środowiska społecznego ma pracę w instytucji publicznej (Biblioteki publiczne lub praca w urzędzie gminy). To zapewnia bezpieczeństwo finansowe (praca od projektu do projektu jest niepewna i nie sprzyja utrzymaniu rodziny), łatwiejszy dostęp do zasobów gminy (znajomość zasad wypożyczania i przepisów obowiązujących instytucje publiczne). Można dyskutować czy jest to optymalny schemat i czy tak powinna wyglądać stabilność sektora pozarządowego, ale w tych gminach się to sprawdza. Mieszkańcy widzą zmianę na lepsze, coś dzieje się w ich okolicy, częściej zaczynają się odpowiedzialnie angażować w działania. Po jakimś czasie, przy wsparciu, kolejne osoby podejmują własne inicjatywy a z czasem zakładają organizacje pozarządowe.

Powiat przasnyski - to pierwszy powiat, w którym to ze strony organizacji pozarządowych wiele dobrych słów padło o Lokalnej Grupie Działania "Północne MAZOWSZE" i jej liderce Annie. Przedstawiciele organizacji wspominają pomoc w organizacji różnych lokalnych świąt, ale też w organizacji wysoko ocenianych szkoleń i inicjatyw integrujących społeczność z różnych gmin. Podkreślony jest też bezpośredni kontakt z Anną i możliwości uzyskania porady od niej. Działania LGD są też zauważone przez władze miasta i władze powiatu

REKOMENDACJE

WZMOCNIENIE GŁOSU FEDERACJI ROSA W DZIAŁANIACH POZA MIASTEM. Federacja jest doświadczona, ma zasoby, dobrze by miały do nich dostęp organizacje z terenu powiatu. Sama federacja też przechodzi fluktuacje, ważne by zastanowiła się jak obecnie może najskuteczniej wspierać organizacje pozarządowe z terenu (po Covid, po eskalacji wojny na Ukrainę, po zmianie siedziby z MDK na bardziej w centrum).

Zapanowanie wizerunkowe na różnicach między podejściem miasta i powiatu do organizacji pozarządowych. Wszystkim powinno zależeć na podniesieniu komfortu życia mieszkańców. A to ma miejsce gdy lokalnie działają sprawne organizacje pozarządowe.

Czas przed wyborami samorządowymi - to idealny czas by rozmawiać z kandydatami na burmistrza, wójtów i radnych o formach wspierania organizacji pozarządowych.

Wzmacnianie działań w gminach. Mieszkańcy są w stanie pręźnie działać, lubią brać sprawy w swoje ręce, ale są bardzo racjonalni. Warto stworzyć dobre środowisko współpracy - klarowne zasady dotacji, nie zmienne przez lata, niezależnie od kaprysów lokalnej władzy. Na terenie miasta i powiatu są osoby o szerokich kompetencjach w obszarze budowania organizacji pozarządowych i wzmacniania ich na różnych etapach działania (Federacja ROSA, LGD "północne mazowsze", aktywne NGO). Dużym wyzwaniem jest dostrzeżenie, szanowanie i tworzenie środowiska do utrzymania i ciągłego rozwijania tego potencjału.

Zdecydowanie należy utrzymać modelowy sposób informowania o działaniach dla NGO. Sposób prowadzenia strony internetowej dotyczącej organizacji pozarządowych czyli osobna zakładka, wyjaśnienie wszelkich zmian, uchwały i załączniki łatwe do znalezienia. Tak trzymać.

<https://przasnysz.biuletyn.net/?bip=1&cid=1161&bsc=N>